

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2021/014

18. november 2021

Sofia Geisler

Nunanut Allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaat 2021.

(Nunanut Allanut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoq)

Aallarniutigalugu Naalackersuisut 2021-mut nunanut allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaataannut qujavunga.

Nassuiaatip aammaarluni naqissuserpaa Kalaallit Nunaat avatitalu illugiissumik attaveqarnerisa inuiaqatigiinni pissutsinut atukkatsinnut qanoq aalajangiisuutiginersut. Taamatullu Kalaallit Nunaata siunissaanut.

Ullumikkut nunanut allanut tunngasutigut maani oqallissinnaanitsinni peqqutaapput inuit namminersornerulernissatta namminersulernissattalu tungaanut inatsisitigut sinaakkusiussat iluanni nunanut allanut attaveqarnermik pilersitsisimasut, qutsatissaqarfigisavut.

Qularnanngitsumik killissat pillugit unammilligassaqaqtarsimassapput maani nunatsinni politikkikkut ingerlatsinermi, kisianni aamma naalagaaffeqatigiinnerup sinaakkutaanut atatillugu.

Taamaattoqarsimanngikkaluarpat aamma eqqumiippallaassaqaq. Silarsuaq allanngorartuarpoq, ataatsimoornerput suleqatigiinnerpullu tatineqartarpoq, tamanna aamma siunissami qularnanngitsumik pisassammat.

Ilisimasaqarnek pissaaneqarneruvoq

Tassunga assersuutit ilagaat attaveqatigiinnermut ataatsimiititaliaq oktobarip sisamaani 2021-mi Statsministeriami atsiorneqarluni pilersinneqartoq. Ministerit qulit nunatsinneersut, Savalimmiuneersut

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Danmarkimeersullu attaveqaqatigiinnermut ataatsimiititaliami tassani ullumikkut issiapput nunanut allanut, sillimaniarnermut illersornissamullu politikkimut tunngasunik sulianik aallutaqarlutik. Tassuunakkut siunissami qulakkiissavarput nunarput pillugu paasissutissat tamarmik pissarsiarineqartarnissaat.

Nunarput pillugu nunatsinnillu tunngasunik pitsaanagerusumik paasisaqarnerusalissaagut. Nunat taakku pingasut akimorlugit illersornissamut, sillimaniarnermut nunanullu allanut tunngatillugu politikikkut ilisimasat assigiit pissarsiarisalissavavut.

Ilisimasaqarneq pissaaneqarneruvoq, taamaammat nunatta Danmarkillu akornanni pissutsit eqqaaneqartut pillugit annerusumik ilisimasaqalerneq pissaaneqarnerup oqimaaqatigiinnerulerneranik kinguneqassaaq. Oqartussaaffinni nunatta akisussaaffigilereersimasaannut taakkulu nunanut allanut politikikkut attaveqarneq eqqarsaatigalugu, kiisalu oqartussaaffinni suli danskit naalagaaffianiit oqartussaaffigineqartunut tunngatillugu, ullut arlaanni oqartussaaffiit taakku nammineq akisussaaffigilernissaasa tungaannut.

Qanga arnat angutillu inersuarmi maani oqallittarfinnilu allani sunniutilerujussuarnik aalajangiisimanerat peqqutigalugu ullumi maani inissisimavugut, taamanikkumullu sanillersuukkutsigu inissisimaffipput oqartariaqarpugut suleqatigiinneq qangamut sanilliullugu oqimaaqatigiinnerujussuvoq naligiinnerujussuullunilu. Sulili suliassaqarpugut, Nunatta Danmarkillu akornanni peqatigiinnermi naligiimmik ataqeqatigiinnerup tatigeqatigiinnerullu siuarsarneqarnissaanik kissaateqarnerup - nunanut allanut – sillimaniarnermut – illersornissamullu politikki eqqarsaatigalugit - anguinnaannut.

Attaveqaqatigiinnermut Ataatsimiititaliap pilersinneqarnera taamaattumik aalajangiinerit annerit akornanniippoq, taannalu siunissami Inatsisartuni,

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Nunanut Allanut Sillimaniarnermullu Ataatsimiititaliami aammalu Naalakkersuisuni sulinermi aalajangiisorujussuannngorsinnaavoq.

Eqqumaffigivarput Nunatta nammineq Issittumut tunngatitaminik periusissiornera Naalakkersuisunit maanna suliarineqarmat, pingaaruteqaqaarlu tamatuma inissinnissaa. Pingaaruteqarpoq Naalagaaffeqatigiinnerup iluani nunat Issittumi inissimanertik namminneq aallaavigalugu suliaasa suleqatigiissutigilluarnissaat ataqatigiissarluarnissaallu.

Qaagorsuarmut atasinnaasunik aaqqiissuteqartarneq

Kalaallit Nunaat EU-miit 1985-mi avissaarpoq. Taamaakkaluartoq nunatta EU-llu akornanni suli qanimut attaveqarneq ingerlavoq, tassami EU Nunatta Karsianut annertunerpaamik Naalagaaffeqatigiinnerup avataaniit aningaasalersuisuummat. Maluginiassallugu soqutiginarpoq EU-p Issittoq pillugu periusissiaani nunap inuuisa kulturiminnik inuuniarnermilu toqqammavigisaasa pingaaruteqassusiat eqqaaneqarmat. Tamanna pingaaruteqarpoq, tassami EU-p nammineq aammalu nunat ilaasortani kisiisa pillugit nunatsinnut aningaasaliisarnera kisimi pineqannginnami, aammali pineqarmat aningaasat Issittumi nunatta inissisimaffini peqqutigalugu ilaaffigisaani sillimaniarnermut, patajaallisaanermut, piujuannartitsinermut atugarissaanermullu siunertaqartumik atugassanngortinneqarnerat.

Pingaaruteqarpoq nunatta nunanut, tamat oqartussaaqataanerannik toqqammaveqarluni ingerlatsiviusunut inatsisinillu toqqammaveqarlutik aqunneqartunut attaveqarnerata nukittorsarnissaa. Inuit Ataqtigiiinnit nalornissutigiginagu kissaatigaarput siunissami sivisuumik attanneqarsinnaasumik toqqammaveqartumik nunanik allanik attaveqarnermik pilersitserusunnerput. Ukiut tallimat kisiisa eqqarsaatiginagit, kisiannili aamma ukiut 20-it taakkuluunniit sinnerlugit sivistutigisumik atuuttussamik. Assersuutigisigu Europami nunat ataatsimoorfiat EU, ungasinnerusoq isigalugu

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

attanneqarsinnaasumik attaveqarfigineqarsinnaasutut maanna
suleqatigisarput.

Kingumut qiviaqqilaartariaqarpunga. Taamanikkut politikerit atorfilittallu maani
Inersuarmiissimasut aammalu Naalakkersuisut allaffeqarfiiniissimasut EU-mik
suleqateqarnissamik isumaqatigiissuteqarsimasut, aammalu ullumikkut
ilinniartitaanerup tungaatigut aningaasanik atugassatsinnik
amerlanerulersitsisumik uagutsinnut periarfissiisimasut. Politikerit atorfilittallu
isumaqatigiissuteqarnermut tunuliaqutaasut, piginnaasaqarsimapput siumut
isiginissamut, aammalu ima isumaqatigiissuteqarsinnaasimallutik, allaat
tamanna ullumikkut nunatta iluaqutigisinnaalerlugu. Inuit tamakku
nersussavavut, naak amerlasuut akunnitsinniikkunnaarsimagaluartut.

Suliarujussuat pisussaaffiliivoq. Maani inersuarmi Inatsisartunut
ilaasortaasunut, Naalakkersuisunut aammalu nunanut allani aallartitaqarfitsinni
atorfilittatsinnut. Pitsaasumik attaveqalernissarput qulakkeerniarlugu,
aammalu nunatsinnut iluaqutaasumik nutaanik annertunerusumillu
attaveqarfissatsinnik pilersitsinissatsinnik piorsaanissatsinnillu.

Nunanut allanut politikki nunami namminermi pissutsinut aamma ilaavoq

Nunanut allanut politikki tassaaginnangilaq angutit habitimaartut aammalu
arnat assukkorsorsimasut, qillalaartumik natini ulloq naallugu
ataatsimiinnerinnaat, imaluunniit qungujungajallutik imminnut isigisut.

Nunanut allanut politikki aamma tassaavoq inunnut, aalisakkerivinni sulisunut
tunngasoq. Kilisaatinut avataasiorlutik raajarniartunut tunngasoq, imaluunniit
angallatinut mikinerusunut sinerissap qanittuani qaleralinniartunut tunngasoq.
Nunanut allanut politikki tassaavoq nioqqutissiatsinnik nunarsuatsinni
pisisartussarsiorneq, akigitinniakkatsinnillu akileruusuttunik pisisussarsiorneq.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Taamaasilluta Nunatta Karsia isertitaqarsinnaaqqullugu taamalu utoqqaat iluanni sulisunut, soorlu ikani aqqusernup akiani utoqqarnik aammalu inunnik paaqqtarisariaqartunik isumaginnittunut, akissarsiassaqtitsiniassagatta. Illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani paaqqtarinnillutik sulisunut tamanut akissaqarsinnaaniassagatta. Meerartavut inuusuttortavullu ilinniagarsinnaaniassammata, aammalu peqqinnissaqarfik ingerlalluartoq pisariaqartitatsinnillu isumaginnittoq akissaqartinniassagatsigu.

Taamaattumik nunanut allanut politikki tassaaginnangilaq angutit arnallu assukkorsorsimallutik, natini qillalaartuni naapittut assersuutigalugu silap pissusaata allanngoriartornera oqaluuserineqartillugu, imaluunniit nunatta pissaanilissuit ikinnerpaamik marluk akornanni inissisimanagera pineqartillugu. Nunanut allanut aamma politikkiuvoq ilinniartitaaneq aqqtigalugu naleqalersitsisarneq. Nunanut allanut politikkiuvoq, utoqqartavut ukiorpassuit sulereerlutik soraarninngortarnerat taamalu utoqqalinersiaqalertarnerat. Nunanut allanut politikkiuvoq nualluummut covid-19-imut nappaatinullu allanut akiuussutissanik kapitittarneq, peqqissuuginnarniassagatta inuiaqatigiillu ingerlaannarnissaannut iluaqutaaniassagatta.

Nunanut allanut politikki nunatsinni periarfissanik pilersitsisarpoq, avatitsinniittut pisisartut perusuttaannik nioqqutissiassaatsinnik avammut niuersinnaaniassagatta, taamaasilluta isertitaqarsinnaalerluta, taamalu inuiaqatigiinni atugarissaarnissatsinnik toqqammaviliisunut aningaasartuutitut akissaqalerniassagatta. Imaluunniit inuusutissarsiornikkut periarfissanik nutaanik piorsaanitsigut, nioqqutissiornitsigut suliffeqarfinnik nutaanik pilersitsilluta suliffeqarfiit taamalu nunatta karsia isaatitsisinnaalersillugu.

Nunatsinni iliutsitta uagutsinnut nakkussassaataasut avatitsinni nunatta inissisimanagera nakuunerulersittarpa. Sumiiffinni avatitsinniittuni allani iliuserisavut, taakku aamma nakuunerulersittarpaatigut maani nunami.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Allatut oqaatigalugu nunanut allanut politikki tassavoq nunatsinni siuarsaanissatsinnik siunertaqartoq, nunatta aningaasaqarneranik nukittunerulersitsisussa, nunanillu allanik niuernitsitta annerulerneratigut naalagaaffimmiit tapiissutit ilaannik matussusiiisussa. Nunatsinni politikikkut patajaassuseq malartaasernerlu aalajangiisorujussuupput avataaneersunik aningaasaliisussanik pissarsiniarnitsinnut.

Akisussaassuseqarneq

Avataaniit aningaasaliiumasunut pilerinarsaassaagut, pingaartumik Danmarkimiit, EU-miit USA-miillu, taakkumi qaninnerpaasumik iligivavut, imaluunniit nunaniit allanit, nunatsinni inatsisiliornitsinnut ataqqinnittunut maani aningaasaliinissamut pilerinarsaassaagut. Taamatut iligisatsinnik ikinngutitsinnillu allanik suleqatigiinnissamut piumassuseqarneq imatut isigineqassanngilaq, nunat allat nunatsinnit suleqateqarnissaannik mattunneqartut. Nunarput nunanik allanik suleqateqarnissamut ammasuuvoq.

Nunatta avatangiisinik innarliinngitsunik atuilluni nukissiuuteqarnikkut - tassani pivagut imeq, anori aamma seqernup nukinga - imminut napatinneranik anguniagaqarnerput toqqammavigalugu siunissamut attanneqarsinnaasumik aningaasaliinerit ingerlanneqassapput. Digitalimik attaveqaativut piorsassavavut, taamaasillutik innuttaaqataasut internettimut akikitsumik pitsaanerusumillu attaveqalerniassammata. Siunissami attanneqarsinnaasumik inuussutissarsiutitigut ineriartortitsinermi tamanna aallaaviuvoq pingaaruteqartoq.

Nunanut allanut politikki aamma nunanik allanik isumaqatigiissuteqarnissamut annertuumik pingaaruteqarpoq, nuna tullaarisarput illersorniarlugu sulinitsinni suleqataaneq tutsuiginartumik naligiissumillu toqqammaveqartumik peqataaneq. Aamma tassaavoq nunatsinni pingaartitatta aammalu avataaneersut suleqatigisatta pingaartitaasa oqaloqatigiissutiginnissaat.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Nunarsuarmioqataavugut, aammalu nunarsuarmi pisunut akisussaaqataarusuppugut. Nunani tamalaani inissisimanerput nukittorsartariaqarparput aammalu nunat nalitsitut eqqarsartartut suleqatigissavavut, tamat oqartussaaqataanerannik ataqqinnittut, malittarisassanik toqqammaveqarluni nunarsuarmi malinnikkusuttut aammalu nunani tamalaani pisussaaffinnik ataqqinnittut suleqatigissallutigit. Taamaattumik Parisimi isumaqatigiisummut peqataalissaagut. Takutissavarput akisussaaffimmik tiguseqataasinnaalluta. Tassami silap pissusiata allanngoriartornera nutaamik pissutsinik naleqqussarfigisariaqakkatsinnik malitseqarpoq.

Kinguaariinnut tulluuttunut iluaqutaasumik aaqqiissutit

Silaannaap allanngoriartornera maannakkutut sukkatigaluni pissappat, taava Issittumi siku 2050-mi nungoreersimassaaq. Meeqqat ukioq manna kingornalu inunngortut, taamanikkusamut 28-niit ukiuinnerussapput. Tassa imaappoq kinguaariit taakku taamanikkusamut arfernik aammalu imaani uumasunik allanik nerisaqarnaviangillat, tassami uumasut ingerlaarfii allanngorluinnartussaammata. Imaluunniit nungussimasinnaallutik.

Issittoq ullumi ilisimasarput siku peeruppat allatut nalilersortariaqassavarput. Imaalluarsinnaavoq issittoq oqaluttuaannanngorsimassasoq. Tamanna uagutsinnik pisussaaffiliivoq siumut pisussanik eqqarsarnissatsinnut, kingumuunngitsoq. Meeqqat inuusuttullu taamanikkussamut atugarilerumaagassaat eqqarsaatigalugit nalilersuisariaqarpugut periarfissanillu inerisaalluta.

Issittumi sukkasuumik kiatsikkiartorpoq inuuniarnitsinnut imaannaanngitsumik sunniuteqassalluni, niuernikkulli periarfissanik nutaanik ammaassaaq aammalu pinngortitap pisuussutaanut allanut atuinissamut periarfissiilluni, taakkulu piujuannartitsinermik toqqammaveqarluta atorluassavavut. Kalaallit Nunaata

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

nunarsuarmioqataasutut pingaaruteqassusia suli qaffakkiartussaaq. Tamanna pisussaaffiliivoq Issittup piujuaannartitsinermik toqqammaveqarluni ineriartortinneqarnissaa anguniarlugu akisussaassuseqartumik iliuseqarnissatsinnut.

Piujuaannartitsineq, nungusaataanngitsumik atuineq, isumaqarpoq akisussaassuseqarneq. Akisussaassuseqarneq isumaqarpoq nuanniitsunik nuannarineqanngitsunillu aalajangiisariaqartarnissarput. Taamatulli iliortariaqarnerneq sumik tunngaveqarnerneq pikkorinnerulluta nassuiarsinnaasariaqarparput.

Kalaallit Nunaat, qitiusumik inissisimalluni peqataasoq

Aallarnisaanermut nutaaliornermullu nutaanik namminersortullu suliffeqarfiutaanni suliffinnik pilersitsinissamik siunertaqartunik siunissamullu sivisuumik attanneqarsinnaasunik aqqutissiuussinermi sinaakktissat ersarissut pilersikkusuppavut. Inuussutissarsiornikkut toqqammaviliisussat ineriartortinneqassapput nunanik allanik suleqateqarnitsigut avataaniillu aningaasaliisussanik pilerisaanitsigut, tassanilu pivagut aalisarneq, taamalu aatsitassarsiorneq takornariaqartitsinerlu. Inuussutissarsiornikkulli toqqammavik pingaarneq tassaanginnerpa ilinniartitaanikkut inerisaaneq aammalu inuussutissarsiutitigut inerisaaneq nutaaliornertalik. Periarfissanik akorseriaasinnaanarput naak nalunngikkaluarlugu iluatsitsinngitsoornissaq aamma periarfissaasoq.

Inuit Business Council (IIBC) aamma Arctic Economic Council (AEC) suleqatigissavavut Issittup nunarsuup ilaatut aningaasalersuiffigissallugu soqutiginarlutut inissisimanagera nukittorsarniarlugu. Nunap aqunneqarnerani ingerlatsineq patajaatsoq tatiginartorlu nunatta aningaasaliiffiqineqarusunneranut qaffassaataasaaq.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Kalaallit Nunaat Issittumi qitiusumik inissisimavoq, tamannalu Issittumi Siunnersuisoqatigiinni inissisimaffitta takutippaa, sulilu nukittunerulersikkumavarput. Kalaallit Nunaat aamma Nunani Avannarlerni Siunnersuisoqatigiinni aammalu Issittumi Qinikkat Suleqatigiiffinni namminerisamik sinniisoqartariaqarpoq.

Nunanut allanut politikkikkut annertunerusumik sunniuteqarnissamut aqqutissat ilagivaat ilisimatusarnikkut nukittorsaaneq, siunnerfilimmik piginnaasat annertusartariaqarlutik taamaasilluni ilisimatuut nunatsinniittut ilisimatuut nunanit allaniittut suleqatiginerisigut nunanut allanut sillimaniarnermullu politikki eqqarsaatigalugu ilisimasat annertusarnissaat anguniarlugu.

Nunatta pingaartitaanik kulturi aamma oqaluttuarpoq. Qanga pisimasunut, maannakkumut pisunut siunissamilu pisussanut tunngatillugu kiisalu kulturitta avammut nittarsaanneqarnera nunanut allanut politikkitta ilagivaa. Kulturerput oqallinnermik pilersitsisarput, nunat allat kulturiinut ikaartarfittut taaneqarsinnaalluni. Niuerutigineqarsinnaasutut isigisariaqarpoq ineriartortitassarput, taamaasilluni inuussutissarsiutivittut nunatta avammut nunani tamalaani nittarsaanneranut atorlugu ilisarnaatigilerlutigu.

Illersornissamut sillimaniarnermullu politikki

Illersornissamut sillimaniarnermullu politikki tassaasarpog innuttaasut illersornissaat, killeqarfiit illersornissaat kiisalu nap soqutigisaasa pingaartitaasalu illersornissaat.

Illersorneqartutut misigisimassaagut, eqqissilluta sinissinnaassalluta, avataaneersut killeqarfitsinnut susassaqaratik appakaatinnginnissaat nakkutigineqarluni, kiisalu atortulersuutit pilersuinerlu piaaraluni innarlerneqannginnissaat nakkutigineqarluni.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Inuit Ataqatigiinniiit naqissusissavarput partiip pilersinneqarneraniit sulissutigiaratigu anguniartuarlugulu sakkussakillisaaneq. Akueringilarput sakkussalerngusaaneq.

Partiuvugulli aamma piviusorsiortoq.

Takorlooruminaappoq maannakkutut aqqissugaasumi nunatta illersorneqarnerata taamaasillunilu naalagaaffeqatigiinnermi soqutigisat illersornerisa peerunnissaat – allamik taartissaqartinnginnatsigit.

Allamik taartaasinnaasumik siunitsinni peqarnera takujuminaappoq. Tassami nammineerluta illersornissaqarfimmik peqanngilagut, namminerisatsinnillu upalungaarsimatitaqarata killeqarfiup innarlitsaalineranut suliaqarsinnaasunik.

Issittoq, taamalu Nunarput, nunanit pissanilissuarnik isigineqarneruartuinnarput soqutigineqarnerujartorlunilu.

Aporaassutigisat sakkortusiartorput tatisisoqarneralu annertusiartortillugu iligisat kikkunerinik toqqaasariaqarnissatsinnik pinngitsaalineqartutut ippugut. Soqutigininneq annertusiartortillugu aporaaffiusinnaasut pilernissaat periarfissagissaarnerulertarpoq. Taamaattumik politikkitsinni qitiusoq tassaavoq suleqatigiinneq aqutigalugu sakkussakillisaanerup taamaattuarnissaa.

Eqqissineq ineriartornermut toqqammaviliivoq. Eqqissisimaneq sakkussakillisaanerlu uagutsinnut toqqammaviupput aalajangiisuulluinnartut. Kissaatiginngilarput sakkussalerngusaaneq. Suliniutit sakkutooqarnermik imallit siunertaqassapput sakkussakillisaanerup attatiinnarnissaanik.

Tamanna Inuit Aqatigiit politikkiannut qitiuvoq, tassami Folketingep akuerisaani kapacitetspakkenimi issittumut tunngatinneqartumi qitiussaartaaq

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

nunarujussuup nakkutigineqarnissaa. Sakkussalerngusaanneq tassani pineqassanngilaq. Tamannalu Naalakkersuisut qulakkiissavaat.

Nakkutilliinerup annertusarneqarnera, eqqissisaanermik siunertaqartunut suliniutitut annertunerusumik kalaallit peqataanissaat kiisalu killeqarfiup nakkutigineqarnera Naalagaaffeqatigiinnerup iluani inerisarneqassapput, tassani NATO-mut ilaasortat allat suleqatigineqassallutik. Kalaallit Nunaata nunanut allanut sillimaniarnermullu politikkimut tunngasunik akuutinneqarnerulernerata saniatigut, USA-mik, EU-mik Nunanillu Avannarlernik qanimut pitsaasumillu suleqateqarneq piorsarneqassapput, tassani siunertaq pingaarneq tassaassalluni sakkussakillisaanerup allanngutsaaliornissaa, aqutigineqassaarlu sakkortusaartuunngitsumik sillimaniarnermut politikki.

Nunatta nammineerluni illersornissakkut tunniussassaa

Inuiaqatigiit sinnerlugit isumagisassat naammassinissaat immikkut ukkataralugu Issittumi Sakkutooqarfik siunertaqartariaqarpoq, piffissallu ingerlanerani kalaallit amerlanerujartuinnartut tassunga peqataassapput. Pineqartut tassaapput piginnaanngorsaaneq kiisalu sakkutuujunngitsutut atorfiit Issittumi Sakkutooqarfimmiittut.

Killeqarfiup innarlerneqannginnissaa qulakkeerniarlugu suliaqarnerup saniatigut ujaasisarnermut annaassiniarnermullu suliat (SAR) suliffeqarfinniit nunatsinneersuniit aammalu peqatigiiffinnit namminneq piumassuseq aallaavigalugu ingerlanneqartunit isumagineqartariaqarnerat pissusissamisoortut isigaarput, soorlu assersuutigalugu kommunini upalungaarsimatitat, qatserisartut, kommunit, snescooterertartut peqatigiiffii minnerunngitsumillu Air Greenland, kingulleq eqqarsaatigalugu piffissami 2021-miit 2030-mut Illersornissamut ministeriaqarfimmut

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

isumaqatigiissuteqarsimasoq annaassiniartarnermullu taamaasilluni akisussaasoq.

Kangerlussuup mittarfiata illersornissaqarfimmiit atuinnarnissaa pillugu Danskít naalakkersuisuisa Naalakkersuisullu akornanni 2019-mi isumaqatigiissutaata piviusunngortinneqassaa pisariaqarpoq taamalu mittarfiup ataannarnissaa qulakkeerinneqassalluni.

Kalaallit tamanilu suliffeqarfiit Illersornissaqarfiup suliassanik isumaginninneranut akuunerusariaqarput.

Illersornissaqarfiup sakkutuunngorniarluni ilinniartitsineranut nammineq piumasuseq aallaavigalugu ingerlatserusuttunut periarfissaq atuuttariaqarpoq, tamannami inuusuttatsinnut periarfissiimmat malitassaqarluni inuunermik nukittorsaanermut, ataatsimoornermik misigisaqarnissamut ilinniarnissamullu. Inuusuttatta pinngortitamut, oqaatsinut nunallu immikkortuinut ilisimasaqarnerat Illersornissaqarfimmut iluaquterujussuussaaq, tamannalu atorfininnermi aningaasarsiatigut aamma ersersinneqartariaqarpoq. Piginnaasat pingaaruteqarput, soorlu assersuutigalugu nammineq piumasuseq aallaavigalugu Kalaallit Nunaanni upalunaarsimasutut nakkutilliisui "Grønlandsvogterne" eqqarsaatigalugit, kiisalu annaassiniartarnermi ikiuullutik akuusartut eqqarsaatigalugit.

Nunarsuatsinni sorsunnernut sakkutuutut akuusimasut Nunatsinniittut akuerisariaqarpagut tapersensorlugillu. Taakku pillugit kommuneni ilisimasat piginnaasallu annertusartariaqarput, pineqartullu pillugit nammineq kajumissutsiminnik suliaqartut tapersorsorpagut.

Naggasiut

Sammissaq pillugu oqaaseqarsinnaagatta qujavugut, kaammattuutigerusupparpullu oqallinnermi aallaavigissagipput nunanut allanut

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

tunggasunik pissutsit amerlasuut isumaqatigiissutigiiisutigeriikkagut.

Avatitsinniit soqutigineqarnitta sumut ingerlanissarput aqussanngimmagu pingaaruteqarpoq. Ataatsimoorluta, qinikkatut, uagut siuttuulluta nunatta ineriartornera aqutissiuutsigu.

Naggasiutigalugu kissateqarfigerusuupara nunanut allanut periusissiatta nammineq pilersitatta ukioq manna naammassinissaa, tamatumalu kingorna Kunngearfiup Issittoq pillugu Periusissiaa Danmark suleqatigalugu naammassillugu, tamatumanilu sooruna aallaaviussasut nammineq pingaartitavut.

Qujanaq.